

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Підготовлено професором кафедри історії та теорії держави і права
Н. І. Головка

Затверджено на засіданні кафедри історії та теорії держави і права
(протокол № 15 від 25.05.11)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Головка Н. І. Навчальна програма дисципліни “Юридична деонтологія”
(для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 20 с.

Навчально-методична розробка містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Юридична деонтологія”, питання для самоконтролю студентів, теми контрольних робіт, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2013
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни “Юридична деонтологія” призначена для студентів, які навчаються за спеціальністю “Правознавство”. Курс юридичної деонтології має важливе значення для підготовки правознавців. Це зумовлено необхідністю побудови в Україні демократичного суспільства, що базується на таких загальнолюдських цінностях, як верховенство права та забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Термін “деонтологія” грецького походження, що в перекладі — наука про належне. Крім того, цим терміном інколи позначають розділ етики, в якому вивчаються проблеми обов’язку людини, сфера належного (того, що повинно бути), вивчаються усі форми моральних вимог до життєдіяльності людини та відношення між ними. Юридична деонтологія — відносно молода навчальна дисципліна, що викладається у вузах України, де готують спеціалістів-правників з початку 1990-х років.

Мета вивчення дисципліни — дати студентам-юристам основні знання про вимоги до професійних та особистих якостей правників, ознайомити зі специфікою соціального регулювання їхньої професійної діяльності, розкрити систему формування світогляду юриста. Оскільки у процесі вивчення цієї дисципліни студенти отримують цілісне уявлення про важливі практичні аспекти юридичної діяльності, норми поведінки правників, що визначають моральні засади взаємовідносин “юрист — юрист”, “юрист — клієнт”, “юрист — громадськість”, це сприяє ефективному виробленню у майбутніх спеціалістів професійних навичок пошуку оптимальних рішень у складних ситуаціях, безпосередньо не врегульованих правом:

1. Виходячи з вимог соціального прогресу, особливостей та умов функціонування українського суспільства, треба визначити роль та призначення юридичної діяльності у структурі соціальної діяльності.

2. Відповідно до першого завдання бажано висвітлити соціальне призначення юристів на сучасному етапі реформування державних інститутів, а також підвищити авторитет юридичної професії.

3. Сформулювати загально-теоретичну модель юриста високого рівня кваліфікації, враховуючи всю сукупність вимог професійного, особистого характеру, проаналізувавши досвід іноземних держав.

4. На підставі існуючих результатів наукових досліджень прогнозувати тенденції розвитку юридичної науки, визначити необхідні змі-

ни щодо системи кваліфікаційних вимог в межах конкретних юридичних спеціальностей.

5. Виробляти практичні рекомендації щодо вирішення проблем правової діяльності, що безпосередньо залежить від рівня професійної підготовки, правової культури працівника, його моральних якостей загалом.

6. Надати організаційно-методичну допомогу студентам-юристам на первинному етапі навчання, підготувати їх до ґрунтовного засвоєння матеріалу, сформувані особисті уявлення щодо юридичної теорії та юридичної практики, кваліфіковано підготувати їх до самостійного вибору майбутньої юридичної спеціальності.

7. Сформувані стійку систему знань щодо моральних якостей юриста, зробити їх елементом особистої культури, базою для подальшого формування правової свідомості особи.

Вимоги до знань і вмінь студентів:

знати:

- основні категорії деонтології, що мають особливо важливе значення у професійній діяльності юристів;
- місце юридичної деонтології у загальній системі професійної культури правника;
- особливості морального регулювання суспільних відносин, що виникають під час здійснення правниками різних видів професійної діяльності;
- завдання і функції юридичної деонтології, етапи її виникнення, становлення та розвитку;
- специфіку взаємодії морального та правового регулювання діяльності правників;
- головні напрями і методи морального виховання юристів;

уміти:

- реалізовувати норми моралі у процесі здійснення юридичної діяльності;
- виявляти, аналізувати і розв'язувати конкретні проблеми морального характеру, що виникають у роботі правників.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Основні категорії юридичної деонтології	
1	Історичні джерела юридичної деонтології
2	Принципи, функції та джерела юридичної деонтології
3	Деонтологічна правосвідомість та обов'язки юриста
4	Основні види професії “юрист” та їх характеристика
Змістовий модуль II. Юрист, громадянське суспільство та держава	
5	Соціалізація юриста, юридична діяльність та система
6	юридичної діяльності
7	Загальна характеристика юридичної діяльності
8	Характеристика окремих видів юридичної практичної
9	діяльності
10	Професійна культура юриста
	Професійно-особистісні якості юриста
	Роль деонтологічних кодексів у регулюванні професійної поведінки юристів
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни
“ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ”

Змістовий модуль I. Основні категорії юридичної деонтології

Тема 1. Історичні джерела юридичної деонтології

Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань. Поняття юридичної деонтології. Зміст юридичної деонтології в різних визначеннях. Критерії визначення предмета юридичної деонтології. Предмет юридичної деонтології.

Компоненти юридичної деонтології: філософія — право — почуттєва норма — професійна дія. Співвідношення компонентів юридичної деонтології та етики. Метод і види методів юридичної деонтології: загальні; приватні (конкретні); спеціальні. Структура юридичної деонтології. Юридична наука, її основні характеристики. Виникнення і розвиток юридичної деонтології. Підходи до тлумачення поняття “юридична деонтологія”. Загальна, нормативна та спеціальна деонтологія.

Соціальне значення юридичних деонтологічних знань. Завдання юридичної деонтології. Методологія юридичних наук. Зміст юридичних наук. Співвідношення юридичних наук з юридичними навчальними дисциплінами.

Місце юридичної деонтології в системі гуманітарних наук. Взаємозв'язок юридичної деонтології з іншими гуманітарними науками. Сучасні підходи до викладання курсу.

Література [15–20; 27; 49; 50; 52]

Тема 2. Принципи, функції та джерела юридичної деонтології

Юридична наука: поняття та структура. Функції юридичної науки. Об'єкт та предмет юриспруденції. Юриспруденція як система юридичних наук. Етапи, напрями і концепції розвитку юриспруденції. Юридична наука і її значення для юридичної роботи.

Юридична деонтологія як юридична наукова дисципліна. Місце деонтології в загальній системі юридичних наук. Предмет і структура курсу юридичної деонтології. Мета, завдання, значення юридичної деонтології як навчальної дисципліни. Принципи, функції та компоненти юридичної деонтології. Принципи юридичної деонтології: гуманність, справедливість, милосердя, нормативність, самостійність, індивідуальність, неповторність, нестандартність, моментальність, непередбачуваність, своєчасність, практичність, конкретність.

Основні методологічні підходи, що застосовуються в деонтології.

Поняття, види і зміст методів, що застосовуються в деонтології. Загальні, приватні (конкретні), спеціальні.

Література [20; 23; 49; 50; 55]

Тема 3. Деонтологічна правосвідомість та обов'язки юриста

Джерела юридичної деонтології. Нормативні акти, документи про стандарти юридичної професії як офіційні джерела юридичної деонтології.

Система юридичної діяльності, її структура і форма. Види, способи та функції юридичної діяльності. Співвідношення навчальної, професійної і наукової юридичної діяльності.

Поняття соціальної діяльності. Юридична діяльність як окремий вид соціальної діяльності. Поняття юридичної діяльності, її основні ознаки. Мета юридичної діяльності, її роль у процесі становлення правової держави в Україні.

Забезпечення прав і свобод громадян — основний напрям професійної діяльності юристів.

Діяльність давньоримських юристів як родоначальників юридичної теорії та практики. Епоха класичної юриспруденції в Римі: основні напрями діяльності.

Суспільне значення юридичної діяльності як особливого різновиду соціальної практики.

Література [16–28; 49; 55]

Тема 4. Основні види професії “юрист” та їх характеристика

Кваліфікаційна атестація юриста як правова вимога визначення його професіоналізму.

Загальні правила притягнення юристів-практиків до дисциплінарної відповідальності.

Дисциплінарна відповідальність суддів. Особливості дисциплінарної відповідальності працівників прокуратури. Підстави притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників нотаріату і адвокатури. Вища рада юстиції України як вищий незалежний контрольно-наглядовий орган за дисциплінарною стороною діяльності суддів і прокурорів.

Література [1–16; 19–22; 31; 33; 37; 47; 48; 51; 55; 57]

Змістовий модуль II. Юрист, громадянське суспільство та держава

Тема 5. Соціалізація юриста, юридична діяльність та система юридичної діяльності

Поняття соціального регулювання юридичної діяльності. Засоби соціального регулювання діяльності юристів. Нормативне (пряме) регулювання. Роль соціальних норм у регулюванні професійної юридичної діяльності.

Правове регулювання юридичної діяльності (правова регламентація). Місце норм права серед інших соціальних норм.

Взаємозв'язок права і моралі. Мораль, її функції та структура. Мораль і юридична діяльність.

Роль корпоративних, естетичних норм у регулюванні юридичної діяльності. Політичні, економічні норми та їх вплив на роботу юристів. Право і звичай. Право і релігійні норми.

Рівні регулювання професійної діяльності юристів.

Література [15; 16; 20; 25; 31; 33; 40; 49; 50; 63; 64]

Тема 6. Загальна характеристика юридичної діяльності

Юридична професія: поняття, основні риси. Соціальна роль і призначення юриста в суспільстві. Сфери професійної юридичної діяльності. Поняття і види сфер діяльності юриста. Діяльність юриста в органах державної влади і управління.

Юридична діяльність у правоохоронних органах. Юрист в умовах ринкової економіки. Юрист у комерційних структурах. Сучасні тенденції до розширення сфер юридичної професійної діяльності.

Правова кар'єра. Перспективи різних видів правової кар'єри юриста. Проблема професійної незалежності юриста і його становище в суспільстві.

Основні юридичні спеціальності. Характеристика діяльності суддів. Суддя — носій судової влади. Службовий обов'язок судді. Роль присяги для службового обов'язку судді.

Специфіка роботи прокурора. Нагляд за дотриманням законності — основний обов'язок прокурора.

Характеристика слідчої діяльності.

Особливості нотаріальної діяльності. Характеристика адвокатської діяльності.

Юридична консультативна діяльність.

Література [2–8; 15; 16; 20; 25; 31; 33; 40; 49; 50; 63; 64]

Тема 7. Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності

Загальна характеристика юридичної професії. Основні характеристики юридичних спеціальностей.

Юридична практика як специфічна сфера нормативно закріпленої практичної діяльності юриста щодо прийняття, тлумачення і застосу-

вання правових приписів, як єдність вже накопиченого і такого, що ще накопичується, соціально-правового досвіду

Поняття професійних відхилень у діяльності юристів. Фактори, що спричинюють виникнення професійних відхилень. Види професійних відхилень за об'єктивною та суб'єктивною сторонами. Найпоширеніші прояви відхилень у професійній діяльності юристів та основні засоби боротьби з ними. Професійні деформації юристів.

Підвищення рівня професійної культури юристів. Напрями профілактики соціальних відхилень.

Література [2–8; 13–16; 24; 25; 28; 33; 40; 49; 50; 63; 64]

Тема 8. Професійна культура юриста

Поняття і структура професійної культури юриста. Правова культура професійної діяльності юриста, її соціальне значення. Професійна правосвідомість юриста. Структура правосвідомості. Правомірна діяльність правника як суб'єкта юридичної діяльності.

Компоненти правової культури.

Правова культура і успіх професійної діяльності юриста.

Поняття етики професійної юридичної діяльності. Моральна культура юриста і її структура. Кодекс професійної етики юриста. Етичні передумови узгодження суспільних, групових та особистих інтересів юриста. Орієнтація на суспільні інтереси чи на “честь мундира”. Професійний обов'язок юриста. Професійна таємниця юриста. Присяга юриста. Етика і різні види правової кар'єри. Поняття і види професійної етики.

Моральна деформація юриста, її причини. Моральна відповідальність.

Література [20–22; 39; 42–45; 54; 55]

Тема 9. Професійно-особистісні якості юриста

Професіоналізм і компетентність юридичної практичної діяльності. Професійна таємниця. Ведення юридичної справи. Правила службового етикету юриста.

Професіограма юридичної діяльності. Політика, політична культура і її види. Поняття і структура політичної культури юриста. Рівні політичної культури юриста. Політичний плюралізм і політичний нейтралітет у професійній діяльності юриста.

Естетика і естетична культура юриста. Форми прояву естетичної культури юриста. Службовий етикет юриста. Етикет службових вза-

емин. Етикет керівника і підлеглого. Етикет ведення службового засідання. Взаємини між колегами-юристами на службі. Культура одягу юриста. Естетичні вимоги щодо оформлення офіційних правових документів. Естетична культура робочого місця юриста.

Психологічна, економічна, екологічна та інформаційна культура юриста.

Література [16–19; 22–25; 28; 29; 42; 44]

Тема 10. Роль деонтологічних кодексів у регулюванні професійної поведінки юристів

Поняття деонтологічних правових кодексів. Історія створення деонтологічних кодексів і причини, що сприяли цьому.

Міжнародні стандарти професійної діяльності юриста. Міжнародні кодекси професійної поведінки правників. “Стандарти незалежності юридичної професії Міжнародної асоціації юристів” (1990 р.); “Деонтологічний кодекс (Кодекс правил здійснення адвокатської діяльності адвокатів Європейського співтовариства)” (1988 р.); “Основні принципи незалежності судових органів” (1985 р.); “Мінімальні стандартні правила Організації Об’єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх” (“Пекінські правила”) (1985 р.); “Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання”; “Основні принципи, що стосуються ролі юристів (прийняті 8-м Конгресом ООН по попередженню злочинності і поводженню з правопорушниками)” (1990 р.).

Національні юридичні деонтологічні кодекси, їх значення для сучасної юридичної практики. Морально-етичний кодекс поліцейського США; Етика поліцейського ФРН; Кодекс деонтології національної поліції Франції; Положення про етичні принципи поліцейської служби Великобританії; Правила адвокатської етики: Схвалені Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України (від 1 жовтня 1999 р.); Загальні правила поведінки державного службовця (від 23.10.2000 р.); Етичний кодекс працівника органів внутрішніх справ України (від 05.10.2000 р.); Кодекс честі працівника органів внутрішніх справ України; Кодекс професійної етики судді.

Література [1–14; 16; 24–26; 39–42; 46–48]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Історія становлення юридичних деонтологічних знань.
2. Сучасні тенденції розвитку юридичної деонтології.
3. Поняття та загальна характеристика юридичної деонтології.
4. Завдання юридичної деонтології як науки.
5. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна.
6. Роль юридичної деонтології в системі гуманітарних наук.
7. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань.
8. Зміст юридичної діяльності.
9. Діяльність римських юристів як родоначальників юридичної теорії та практики.
10. Сучасні тенденції розвитку юридичної діяльності.
11. Значення юридичної діяльності як особливого різновиду соціальної практики.
12. Загальна характеристика юридичної практичної діяльності.
13. Особливості правової освіти в Україні.
14. Юрист в умовах ринкової економіки: місце правника на державній службі та в комерційних структурах.
15. Правова кар'єра. Перспективи різних видів професійної кар'єри юриста.
16. Морально-психологічні аспекти роботи судді.
17. Морально-психологічні аспекти роботи прокурора.
18. Морально-психологічні аспекти роботи слідчого.
19. Морально-психологічні аспекти роботи адвоката.
20. Морально-психологічні аспекти роботи нотаріуса.
21. Нормативні акти, документи про стандарти юридичної професії як офіційні джерела юридичної деонтології Місце норм права в системі соціальних норм.
22. Роль соціальних норм у регулюванні професійної юридичної діяльності.
23. Мораль і юридична діяльність.
24. Підстави звільнення судді з посади.
25. Адвокатська таємниця. Відповідальність адвоката за порушення присяги.
26. Роль присяги для службового обов'язку судді.
27. Юридичний етикет: суть і значення.
28. Правосвідомість і правова культура юриста.
29. Правила адвокатської етики України: структура, зміст і значення.

30. Деонтологічний кодекс (Кодекс правил здійснення адвокатської діяльності адвокатів Європейського співтовариства): структура, зміст і значення.
31. Соціальні конфлікти та їх прояв у сфері юридичної діяльності.
32. Фактори формування професійної свідомості та культури юриста.
33. Міжнародні стандарти професійної діяльності юриста. Міжнародні кодекси професійної поведінки правників.
34. Підвищення рівня професійної культури юристів. Напрями профілактики соціальних відхилень.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Виникнення, становлення і розвиток юридичної деонтології.
2. Історичні джерела юридичної деонтології.
3. Поняття юридичної деонтології, предмет її дослідження.
4. Завдання юридичної деонтології.
5. Принципи юридичної деонтології.
6. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань.
7. Поняття і система юридичних наук.
8. Функції юридичної науки.
9. Зміст і структура юридичної науки.
10. Деонтологія як юридична наукова дисципліна. Місце деонтології в системі юридичних наук.
11. Основні методологічні підходи, що застосовуються в деонтології.
12. Методи деонтології: види і зміст.
13. Функції юридичної деонтології.
14. Принципи юридичної деонтології.
15. Юридична діяльність: поняття, ознаки.
16. Система юридичної діяльності.
17. Елементи структури юридичної діяльності, її внутрішня та зовнішня форми.
18. Види юридичної діяльності.
19. Способи здійснення юридичної діяльності.
20. Функції юридичної діяльності.
21. Мета юридичної діяльності.
22. Зміст юридичної діяльності.
23. Діяльність давньоримських юристів як родоначальників юридичної теорії та практики.

24. Значення юридичної діяльності як особливого різновиду соціальної практики.
25. Сучасні тенденції розвитку професійної діяльності юристів.
26. Роль юристів у громадянському суспільстві та правовій державі.
27. Юридична професія: загальна характеристика.
28. Основні риси юридичної професії.
29. Характеристика діяльності судді.
30. Суддя — носій судової влади.
31. Прокурорська діяльність.
32. Характеристика роботи слідчого.
33. Особливості роботи нотаріуса.
34. Юридична консультативна діяльність.
35. Характеристика адвокатської діяльності.
36. Соціальне регулювання юридичної діяльності: поняття та види.
37. Засоби нормативного (прямого) регулювання юридичної діяльності.
38. Правова регламентація професійної поведінки юристів.
39. Рівні регулювання професійної діяльності юристів.
40. Роль соціальних норм у регулюванні професійної юридичної діяльності.
41. Місце норм права в системі соціальних норм.
42. Мораль і юридична діяльність.
43. Роль присяги для службового обов'язку судді.
44. Адвокатська таємниця. Відповідальність адвоката за порушення присяги.
45. Професійні відхилення у діяльності юристів: поняття і види.
46. Фактори, що спричиняють професійні відхилення.
47. Загальні правила притягнення юристів до дисциплінарної відповідальності.
48. Напрями профілактики соціальних відхилень серед юристів.
49. Дисциплінарна відповідальність суддів.
50. Дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури.
51. Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників нотаріату.
52. Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників адвокатури.
53. Підстави звільнення судді з посади.
54. Причини професійної деформації співробітників правоохоронних органів.

55. Контроль за діяльністю суддів та працівників прокуратури з боку Вищої ради юстиції України.
56. Професійна культура юриста: поняття і структура.
57. Характеристика адвокатської діяльності.
58. Правосвідомість і правова культура юриста.
59. Моральна культура юриста: поняття та структура.
60. Професійний обов'язок юриста.
61. Естетична культура юриста.
62. Юридичний етикет: суть і значення.
63. Поняття та структура політичної культури юриста.
64. Екологічна культура юриста: поняття, структура.
65. Інформаційна культура юриста: загальна характеристика.
66. Психологічна культура юриста.
67. Поняття економічної культури юриста і її структура.
68. Фактори формування професійної культури юриста.
69. Професійні та особисті якості, які повинні мати юристи.
70. Професійні та особисті якості, які неприпустимі для юристів.
71. Професійні та особисті якості судді.
72. Характеристика професійних та особистих якостей прокурора.
73. Професійні та особисті якості слідчого.
74. Характеристика професійних та особистих якостей адвоката.
75. Деонтологічні кодекси: поняття, завдання, історія створення.
76. Міжнародні кодекси професійної поведінки правників.
77. Національні юридичні деонтологічні кодекси.
78. Загальна характеристика Кодексу професійної етики судді.
79. Загальна характеристика Правил адвокатської етики.
80. Гарантії юридичної практичної діяльності.
81. Співвідношення навчальної, професійної і наукової юридичної діяльності.
82. Юридична практична діяльність і правова практика.
83. Громадські об'єднання юристів.
84. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів.
85. Стандарти незалежності юридичної професії Міжнародної асоціації юристів: загальна характеристика.
86. Основні принципи незалежності судових органів: загальна характеристика.
87. Деонтологічний кодекс (Кодекс правил здійснення адвокатської діяльності адвокатів Європейського співтовариства): структура, зміст і значення.

88. Основні принципи стосовно ролі юристів (прийняті на восьмому Конгресі ООН з питань запобігання злочинності та поведження з правопорушниками в серпні 1990 року): загальна характеристика.
89. Основні положення про роль адвокатів (прийняті на восьмому Конгресі ООН з питань запобігання злочинності та поведження з правопорушниками в серпні 1990 року): загальна характеристика.
90. Етичний кодекс працівника органів внутрішніх справ України від 5 жовтня 2000 року: загальна характеристика.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. *Конституція України*. — К., 1996.
2. *Закон України “Про адвокатуру”* (від 19.12.1992 р.)
3. *Закон України “Про міліцію”* (від 20.12.1992 р. зі змін.).
4. *Закон України “Про нотаріат”* (від 02.09.1993 р. зі змін.).
5. *Закон України “Про прокуратуру”* (від 05.11.1991 р. зі змін. та допов.).
6. *Закон України “Про Службу безпеки України”* (від 25.03.1992 р. зі змін.).
7. *Закон України “Про статус суддів”* (від 15.12.1992 р. зі змін. і допов.).
8. *Закон України “Про Вищу раду юстиції України”* (від 15.01.1998 р.).
9. *Закон України “Про судоустрій”* (від 07.02.2002 р.).
10. *Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність”* (від 18.02.1992 р. зі змін.).
11. *Закон України “Про державну податкову службу в Україні”* (від 04.12.1990 р. зі змін.).
12. *Указ Президента України “Про Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури та Положення про Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури”* (від 05.05.1993 р.).
13. *Постанова Кабінету Міністрів України “Про загальне положення про юридичну службу міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації”* від 27.08.1995 р. № 690.
14. *Дисциплінарний статут прокуратури України* (від 06.11.1991 р.).

Основна

15. Бандурка О. М., Скакун О. Ф. Юридична деонтологія: Підруч. для вищ. закл. освіти МВС України / Нац. ун-т внутрішніх справ. — Х.: Вид-во Нац. ун-т внутрішніх справ, 2002. — 336 с.
16. Біленчук П. Д., Сливка С. С. Правова деонтологія / За ред. акад. П. Д. Біленчука. — К.: АТІКА, 2004. — 320 с.
17. Білий О. П. Демократична держава і правова культура: взаємозв'язок та результативність // Право України. — 2009.
18. Бризгалов І. В. Юридична деонтологія. — К.: МАУП, 2003. — 48 с.
19. Вітман К. М. Правова культура як засіб правового впливу / К. М. Вітман, В. В. Дудченко // Правова культура і підприємництво. — Донецьк, 2008.
20. Гусарев С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія. Основи юридичної діяльності: Навч. посіб. — 3-тє вид., переробл. і доп. — К.: Знання, 2008. — 495 с.
21. Сливка С. С. Юридична деонтологія: Підручник / С. С. Сливка. — К.: Атіка, 2007. — 304 с.
22. Хрестоматія по юридической деонтологии: Сб. нормативных документов / Сост. и общ. ред. О. Ф. Скакун. — 2002.
23. Цирфа Г. О. Юридична деонтологія: Навч. посіб. / За ред. Н. І. Клименко — К.: Вид-во ун-ту “Україна”, 2005. — 210 с.

Додаткова

24. Адвокатська таємниця: теорія і практика: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / С. М. Логінова. — К., Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. — 19 с.
25. Адвокатура України: правове регулювання і судова практика: Практ. посіб. для адвоката / Вища кваліфікаційна комісія адвокатури при Кабінеті Міністрів України / Упоряд. Т. Г. Захарченко; Ред.: С. Ф. Сафулько, О. Д. Святоцький. — К.: Вид. дім “Ін Юре”, 2003. — 768 с.
26. Адвокати й адвокатські об'єднання в Україні: Довідник / Спілка адвокатів України; Академія адвокатури України / Голова ред. кол. В. В. Медведчук; (голова ред. кол.), Упоряд. К. В. Гутаріна. — К.: Редакція журналу “Адвокат”, 2003.
27. Алексеев С. С. Введение в юридическую специальность. — М., Юрид. лит., 1976.

28. *Бабенко В. І., Руденко М. В.* Прокурор у галузі охорони довкілля: Сутність, повноваження, організація: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. — К.: Вид. дім “Ін Юре”, 2005. — 408 с.
29. *Бандурка О.* Слідчий — моя професія: Наук.-практ. нариси / МВС України; Ун-т внутрішніх справ — Х.: Вид-во УВС, 2000. — 216 с.
30. *Бугай Н.* Український етикет: Посібник. — Кн. 3: Етикет професій. — К.: Бібліотека українця, 2002 — 192 с.
31. *Булакова Е. Ю., Воскобитова Л. А., Воскобитова М. Р., Гутников А. Б., Китнис Н. М.* Адвокат: навички професійного мастерства / Програма правових ініціатив для стран Центральної Європи і Евразії Американської асоціації адвокатів (ABA SEELI); Бюро по демократическим ин-там и правам человека Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (БДИПЧ ОБСЕ) / Ред. Л. А. Воскобитова. — М.: Волтерс Клувер, 2006. — XXII, 568 с.
32. *Войцещук А. Д., Корнійчук О. Т., Овчарук І. Г. та ін.* Етика та етикет митника: Підручник / Ред. А. Д. Войцещук. — К.: ТОВ “ВД” Мануфактура”, 2006. — 276 с.
33. *Давыденко Л. М., Мычко Н. И., Гусаров В. Н., Каркач П. М.* Организация работы в органах прокуратуры: Текст лекций / Прокуратура Украины; Ин-т повышения квалификации Генеральной прокуратуры Украины. — Х., 1996. — 87 с.
34. *Дисциплінарний статут прокуратури України.* Затверджений постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 р.
35. *Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства* (Прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р.
36. *Закон України “Про нотаріат”* від 2 вересня 1993 р. № 3425-12 // ВВРУ України. — 2002. — № 16. — Ст.114.
37. *Закон України “Про статус суддів”* від 15 грудня 1992 р. № 2862. — ВЗРУ. — 1993. — № 8. — Ст. 56.
38. *Закон України “Про Дисциплінарний статут митної служби України”* від 06.09.2005 р. № 2805-IV.
39. *Канони професійної етики /Американська Правова Асоціація.* — 1908, 1998.

40. Коваль М. Г., Запорожець А. М. Юридична деонтологія: Метод. вказівки / Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. — Миколаїв: НУК, 2006. — 27 с.
41. Кодекс професійної етики внутрішніх аудиторів банківських установ: Схвалено постановою Правління Національного банку України 12.02.2003 № 50.
42. Кодекс професійної етики судді: Затв. V з'їздом суддів України 24.10.2002.
43. Кони А. Ф. Нравственные начала в уголовном процессе: Избр. труды и речи. — Тула, 2000.
44. Леко Б. А. Юридична етика: Навч. посіб. — Чернівці: Книги-XXI, 2008. — 280 с.
45. Лозовий В. О. Професійна етика юриста. — Х., 2004, — 188 с.
46. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб МЗС України: 00Н Міжнародний договір від 23.07.1996 р.
47. Миколенко А. И., Миколенко А. Н. Законы Украины “О прокуратуре”, “О милиции”, “Об адвокатуре”: Комментарии. — Х., 2002.
48. Настюк В. Роль правової культури у формуванні професіоналізму працівника митних органів // Право України. — 2008. — № 5 — 347 с.
49. Осауленко О. І. Юридична деонтологія: Навч. посіб. — К.: Істина, 2008. — 224 с.
50. Орзіх М. П., Крусян А. Р. Юридична деонтологія: Навч.-метод. посіб. / Одеська нац. юрид. академія. — Вид. 3-тє, допов. — Одеса: Юрид. л-ра, 2007. — 44 с.
51. Організація судової влади в Україні: Перший аналіз нормат. Змісту Закону України “Про судоустрій України” / А. О. Селіванов (кер. авт. кол.), Є. В. Фесенко, Н. С. Рудюк та ін.; За наук. Ред. А. О. Селіванова. — К., 2002.
52. Плани та методичні поради до семінарських занять з навчальної дисципліни “Юридична деонтологія”: Для студ. I курсу заоч. ф-тів / Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого / Уклад. В. Д. Ткаченко. — Х., 2006. — 8 с.
53. Положення про Міністерство юстиції України (витяг): Затв. Указом Президента України від 30.12.1997 р. № 1396/97.
54. Правила етики арбітра (члена трудового арбітражу) (витяг): Затв. наказом Національної служби посередництва і примирення від 08.09.2000 р. № 72.

55. *Сливка С. С.* Юридична деонтологія: Правнична етика. Професійна культура: Підручник / Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. — 3-тє вид., переробл. і допов. вид. — К.: Атіка, 2006. — 295 с.
56. *Скакун О. Ф. Овчаренко І. Н.* Юридична деонтологія. — Х., 2001. — 335 с.
57. *Судові промови адвокатів України / Спілка адвокатів України; Ін-т адвокатури при Київ. нац. ун-ті ім. Тараса Шевченка / В. В. Медведчук (голова ред. кол.).* — К.: Редакція журналу “Адвокат”, 2000. — 214 с.
58. *Токарчик Р.* Юридична етика: Монографія: Пер. з пол. — 3-тє вид., випр. — К.: Таксон, 2009. — 355 с.
59. *Юзікова Н. С.* Судові та правоохоронні органи України: Навч. посіб. — 4-тє вид., переробл. і допов. вид. — К.: Істина, 2006. — 320 с.
60. *Етика: Навч. посіб. / М. Г. Тофтул.* — К.: ВЦ, 2006. — 416 с.
61. *Етика: Навч. посіб. / В. С. Мовчан.* — К.: Знання, 2007. — 483 с.
62. *Етика ділового спілкування: Навч. посіб. / Т. Б. Гриценко.* — К.: Центр уч. л-ри, 2007. — 344 с.
63. *Юридична деонтологія: Навч. посіб. / С. С. Сливка.* — К.: Атіка, 2008. — 296 с.
64. *Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посіб.* — 4-тє вид., стер. / С. Д. Гусарєв, О. Д. Тихомиров. — К., 2010. — 495 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни	5
Зміст дисципліни	5
Теми контрольних робіт	11
Питання для самоконтролю.....	12
Список літератури.....	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *А. А. Тютюнник*
Комп'ютерне верстання *Н. В. Коваленко*

Зам. № ВКЦ-5619

Підп. до друку 27.03.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.

Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 0,81. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП "Видавничий дім "Персонал"
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*